

Program: Frivillighet

Foto: Marie Sparréus

Världens största humanitära nätverk

Svenska Röda Korset är en medlemstyrd organisation och en del av den internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen, som med sina 191 nationella föreningar och 16 miljoner frivilliga bildar världens största humanitära nätverk.

Våra frivilliga i Sverige utgör ett nätverk av medmänskligt engagemang som sträcker sig över hela landet. Det ger oss möjlighet att med stor lokal förankring arbeta med att hjälpa människor i både vardag och kris.

Frivillighet är en av de grundprinciper som vår verksamhet utgår ifrån, och det genom-syrar allt vi gör.

I programmet används ”frivillig” om alla frivilliga inom Röda Korset. Det innefattar förtroendevalda, frivilligledare och andra som är engagerade i organisationen utan att vara anställd. Våra frivilliga benämns även som volontärer.

Foto: Brian Bävman

”Det är intressant att träffa alla människor som delar samma värdegrund och brinner för samma ämne och på väg mot samma mål – att värna om våra medmänniskor och kämpa för vår planet.”

Rabaab Mona Ali, ombud från Mjölby på Riksstämman 2023

I Ronneby finns Vita Dybalyuk och hennes dotter Kristina. I ett reportage i Röda Korset Magasin berättar hon om hur frivilliguppdrag hos Röda Korset hjälper henne att må bra. Hon säger så här:

– Jag insåg snart att jag skulle sakna människor att prata med, och jag ville hitta ett sätt att göra nytta. Därför hörde jag av mig till Röda Korset och frågade om jag kunde hjälpa till. Att hjälpa andra får mig att tänka på annat. Smärtan jag bär blir inte lika tung. Att vara volontär får mig att må bättre. Jag gråter fortfarande ibland när jag tänker på mitt hemland, men inte längre varje dag. Genom Röda Korset kan jag hjälpa andra och själv må bättre i själen.

Bild och citat från
Röda Korset Magasin 3/2022.

Därför arbetar Röda Korset med frivillighet

I Sverige är Röda Korset en av våra äldsta folkrörelser med stark lokal förankring i hela landet. Sedan start har verksamheten styrts och drivits av frivilliga runt om i Sverige, och vi har idag stor tyngd i samhället såväl lokalt som nationellt. Organisationsform och arbetssätt är utvecklat för att på bästa sätt leva upp till vårt uppdrag.

Vi gör skillnad där det behövs som mest

Vårt övergripande syfte är att förhindra och lindra mänskligt lidande. Frivilligheten ger styrka i arbetet, både för de vi möter och för de som själva är frivilliga. Genom att arbeta med frivillighet kan vi nå ut till de mest utsatta på ett sätt som är svårt att uppnå för en privat eller offentlig aktör. Som civilsamhällesorganisation har vi högt förtroende från grupper i utsatthet i jämförelse med myndigheter och företag, då de är mer bundna till ett specifikt uppdrag. Vi har möjlighet att möta personer där de befinner sig just nu och kan hjälpa till med de behov som är störst. Många lyfter att det gör stor skillnad att möta en medmänniska som engagerar sig frivilligt.

Att arbeta med frivillighet ger oss dessutom lokal förankring och unik kännedom om våra målgruppers förutsättningar och behov. Det ger oss möjlighet att finnas över hela landet, vilket i sin tur ger stora möjligheter att vara på plats där vi behövs som mest i både vardag och kris.

Att engagera sig ger positiva effekter

Att vara frivillig kan också upplevas som positivt för den person som engagerar sig. Det är hälsofrämjande då det ger ett socialt sammanhang, en meningsfull sysselsättning, lärande och möjligheten att vara med och göra skillnad för en medmänniska. Att vi erbjuder möjlighet för många att engagera sig bidrar till en stärkt folkhälsa.

En viktig roll i ett demokratiskt samhälle

Som en av Sveriges största och äldsta civilsamhällesorganisationer fyller vi en viktig roll i ett demokratiskt samhälle. En stark civilsamhällesorganisation som erbjuder ett forum för engagemang, bedriver påverkansarbete och lyfter röstsvaga gruppers agenda är en viktig del av en välfungerande demokrati. Som civilsamhällesorganisation fungerar vi även som folkbildare. Genom att många engagerar sig, lär sig om föreningsdemokrati och tar del av våra värderingar bidrar vi till ett samhälle som kan stå emot antidemokratiska strömningar och hantera kriser som uppstår.

Även globalt är civilsamhället en viktig demokratisk kraft. Som en del i en global rörelse deltar vi i internationella nätverk om frivillighet för att lära, utbyta erfarenhet och bidra med kompetens och resurser på frivilligområdet till andra delar av rödakors- och rödahalvmånerörelsen.

På Spenshult, några mil utanför Halmstad, har Röda Korset en mötesplats för asylsökande och nyanlända. Två eftermiddagar i veckan har de boende möjlighet att träffas tillsammans med frivilliga från Röda Korset för att umgås, laga mat, fika, spela spel, leka och träna svenska med mera. Sophie Nilsson från Röda Korsets lokalförening i Halmstad, ansvarar för aktiviteterna.

Foto: Joakim Leihed

Frivillighet

En av rödakors- och rödahalvmånerörelsens sju grundprinciper är frivillighet. Organisationen bygger på frivillighet och drivs inte av egen vinning, det är frivilligt att både engagera sig i Röda Korset och att ta emot hjälp av oss. Denna princip genomsyrar, precis som övriga grundprinciper, alla våra styrdokument och allt vårt arbete.

I våra stadgar lyfts särskilt frivilligheten fram i §5. Där slås fast att frivilliguppdrag är öppna för alla som tar ställning för och följer våra grundprinciper och vårt ändamål utan diskriminering av något slag.

Frivilligheten finns med i alla våra gemensamma mål och strategier, exempelvis i den strategiska inriktningen. Rättigheter och skyldigheter för frivilliga återfinns i Frivilligpolicyn och i Uppförandekoden.

Gemenskap, röst och service i växelverkan

Vi bedriver verksamheter för att möta humanitära behov i samhället samtidigt som vi bedriver påverkansarbete. Båda dessa funktioner stärks av att vi är en demokratisk civilsamhällesorganisation med bred folklig förankring där målgrupperna själva kan vara med och styra verksamheten. Detta ger trovärdighet till vårt påverkansarbete och spets till våra verksamheter.

Inom ramen för vårt uppdrag och ibland inom ramen för vår stödjande roll till staten, bedriver vi välfärdsverksamhet inom exempelvis vår behandlingsverksamhet, hälsofrämjande verksamhet och det sociala området. Att vi är en demokratisk civilsamhällesorganisation ger oss en unik kunskap om de målgrupper vi möter och vi får en möjlighet att möta behov på ett sätt som offentliga och privata aktörer saknar. Att vi

har bred verksamhet, möjliggjord av frivilliga insatser, i kombination med riktad verksamhet bedriven av anställda gör att vi kan ge ett brett stöd som ser till individers och familjers hela behov. Vi kan utföra välfärdsverksamhet, men också erbjuda ett sammanhang och en möjlighet att själva engagera sig och styra vilken verksamhet som utförs.

Genom våra olika verksamheter fångar vi upp strukturella problem som vi lyfter i vårt påverkansarbete. Denna växelverkan, mellan servicefunktionen och röstbärfunktionen, ger ett mervärde som är viktigt att förvalta. För att det ska vara möjligt behövs både en demokratiskt styrd organisation med en bred frivilligverksamhet och ibland en professionell kompetens inom den verksamhet vi utför.

Frivilligheten är viktig att värna när nya krav på professionalitet och effektivitet ställs på organisationen.

Ett civilsamhälle under förändring

Den globala trenden med ett minskande utrymme för civilsamhället att agera, både finansiellt och politiskt, påverkar även den svenska kontexten. Antidemokratiska strömningar innebär försämrade villkor för civilsamhällets organisationer med minskat bistånd, minskad finansiering till folkbildning och begränsade möjligheter att agera. Det finns en stark folkrörelsetradition i Sverige med höga siffror på ideellt engagemang hos allmänheten jämfört med många andra länder. Engagemanget är fortfarande stort, men civilsamhället i Sverige är under förändring. Ökade krav från omvärlden, minskat stöd, förändrade behov och nya möjligheter med digitala verktyg gör att civilsamhällets organisationer behöver ompröva tidigare arbetssätt.

Nya former för engagemang växer fram

Intresset för att engagera sig ideellt är lika stort som tidigare men formerna för engagemanget tar sig delvis nya uttryck. Där frivilliga tidigare hade ett livslångt engagemang i en organisation är det idag vanligare att gå mellan olika organisationer och kortare engagemang. Det ökar konkurrensen om frivilliga mellan olika organisationer och det blir viktigare för organisationer att tydliggöra sin profil och erbjuda attraktiva engagemangsformer.

Det finns en ökande krismedvetenhet hos allmänheten och intresset för att engagera sig vid särskilda händelser är stort. Att välja att engagera sig i löst formade nätverk och digitala grupper snarare än i en traditionell civilsamhällesorganisation vid en krissituation blir allt vanligare. De som väljer att engagera sig i en organisation vid en kris är i

hög utsträckning samma personer som har en upparbetad relation till organisationen även till vardags.

Vi har lätt att attrahera frivilliga i en kris-situation, men svårare att få frivilliga att engagera sig i våra långsiktiga demokratiska strukturer som till exempel att vara en del i en styrelse, valberedning eller liknande.

Nya förväntningar på civilsamhällets organisationer

Det ställs ökade krav på transparens och demokratiska arbetsformer hos civilsamhällets organisationer från politiskt håll och från stora finansiärer. Med detta kommer också ökade krav på rapportering och uppföljning – att organisationerna kan visa upp konkreta resultat av sitt arbete.

Anpassningen till dessa krav bidrar till att civilsamhället blir mer professionaliserat och ett större fokus läggs på utförande av tjänster och service. Det är svårare att visa upp mätbara resultat av långsiktigt påverkansarbete än av konkreta hjälpinsatser. Detta, tillsammans med ett förändrat politiskt landskap, bidrar till att civilsamhällets demokratiska röstbärfunktion får mindre utrymme till förmån för ett tydligare utförarfokus. För att leva upp till de ökade kraven krävs ofta anställd personal, vilket också gör att fokus skiftar från frivilligverksamhet till professionellt utförd verksamhet. Det finns en risk att vi, liksom andra civilsamhällesorganisationer, rör sig mot större fokus på service och utförande av tjänster för att täcka upp luckor i välfärdssamhället där det offentliga inte räcker till för att tillgodose humanitära behov. En större del av verksamheten skulle då bedrivas i högre grad av

Röda Korset arbetar för att motverka ensamhet och isolering hos äldre. I Nyköping har cykelpiloten Mariam Daoudi från Röda Korset hämtat Aina Eriksson (i blått) och Ethel Molnar (i rött) på äldreboendet Koggen för att ta dem med ut på en tur med cykeln.

Foto: Marie Sparréus

”Med mig från Riksstämman tar jag känslan av att vara en del av det nationella, att känna samhörighet och enighet.”

Fredrik Krekula, ordförande i Skellefteå rödakorskrets.

anställda. De ökade kraven får effekter även på de frivilliga. Kontrollen av frivilligverksamheten blir starkare med större krav på de som engagerar sig att agera i enlighet med centralt fastslagna strategier och riktlinjer och rapportera kontinuerligt. Att ta på sig långsiktiga frivilliguppdrag blir i och med det mer krävande och med mindre möjlighet att själv styra sitt engagemang. Den ökande professionaliseringen i kombination med oflexibla organisationsformer kan skapa höga trösklar för att engagera sig, och i ett hårdnande samhällsklimat med sämre ekonomiska villkor är det allt vanligare att inte ha tid, råd eller möjlighet att engagera sig ideellt.

I kontrast till detta ökar civilsamhällets fokus på egenmakt och självorganisering för målgruppen. I civilsamhällets organisationer finns en allt mindre acceptans för traditionellt välgörenhetsarbete. I stället för att komma in utifrån för att hjälpa grupper i

utsatthet skiftar arbetet mot att erbjuda stöd för självorganisering. Med ökade klyftor och allt fler som lever i utsatthet är behovet stort för forum för att själva engagera sig för att förändra sin situation – en återgång till en ursprunglig folkrörelseidé. Många av de traditionella civilsamhällesorganisationer har haft svårigheter att anpassa sina arbetsformer till det förändrade läget och har en bas av frivilliga som inte är representativ för de målgrupper man arbetar med och för.

Vi behöver bli mer representativa för de målgrupper vi arbetar för vad gäller bland annat ålder och etnisk härkomst. En stor del av våra förtroendevalda, och troligen av våra frivilliga överlag, är äldre, och vi har svårt att rekrytera yngre till långsiktiga uppdrag i organisationen. Vår bristande representativitet gör det svårt att hålla relevans och trovärdighet i vårt arbete. Ett större arbete för att bli mer inkluderande och för att öka mångfalden bland våra frivilliga pågår.

Till Röda Korsets hus i Malmö är alla välkomna. Här kan den som känner sig ensam möta andra och få sällskap. Varje vecka ordnas aktiviteter för både vuxna och barn i huset och i den fina trädgården utanför. På tisdagar klockan 14 står tesalong på schemat. ”Det är en stunds gemenskap för äldre som lever i ensamhet. Det är mycket uppskattat” säger frivilliga Sara Iggefjord som tillsammans med Rika Harata förbereder inför dagens aktivitet.

Foto: Johan Bävman

Så här arbetar vi

Frivillighet är Röda Korsets kärna. Organisationen är demokratiskt uppbyggd och styrs av frivilliga på alla nivåer. Även utförandet av verksamheten ligger i hög grad hos frivilliga, med en tjänstepersonsorganisation som stöd. Frivilligverksamheten drivs i första hand av frivilliga och inte av anställda. Frivillighet betyder att arbetet utförs obetalt, utan egen vinning.

Olika engagemangsformer

Röda Korset engagerar ett stort antal frivilliga i både vardag och i kris. Detta tar sig många olika former, alltifrån mindre punktsatser digitalt, till mångåriga engagemang i verksamheten. Vår verksamhet har en stark lokal förankring och utgör ett nätverk i en stor del av Sveriges kommuner. De flesta frivilliga tillhör en krets, men i undantagsfall kan frivilliga vara knutna till verksamhet som bedrivs nationellt.

Det är inte nödvändigt att vara medlem för

att engagera sig som frivillig i Röda Korset. För att få rösträtt i våra demokratiska strukturer eller för att bli förtroendevald krävs däremot medlemskap. Frivilliga kan vara förtroendevalda på lokal nivå i kretsen, på regional nivå som regionråd eller i de nationella demokratiska strukturerna som till exempel Svenska Röda Korsets styrelse.

Vilka frivilliguppdrag som finns varierar över tid. Vissa uppdrag är specialiserade och kräver stor förkunskap och utbildning medan andra uppdrag är enklare och kan utföras utan specifik förkunskap. Alla frivilliga får grundläggande utbildning, bland annat i första hjälpen och i psykologisk första hjälpen. Exempel på uppdrag är krisstödjare, rödakorsvårdare i sjukvården, första hjälpare, besöksverksamhet hos äldre och ofrivilligt ensamma, besöksverksamhet på förvar, häkten och anstalter, folkrättsinformatörer, cykelskola, second hand, insatsledare och läxhjälpare. Frivilliga på lokal nivå står också

för en viktig del av insamlingsverksamheten som möjliggör våra olika verksamheter i Sverige och världen.

Alla frivilliga i Röda Korset ska ha kunskap och beredskap att kunna agera även i kris. Det ger styrka till vår krisberedskap och möjlighet att agera snabbt och kraftfullt för att möta behov som uppstår vid en kris. Vi har också en planering för att kunna hantera och organisera spontanfrivillighet som kan uppstå vid kriser, där frivilliga som inte är engagerade i någon av våra vardagsstrukturer gör insatser för att möta akuta behov. Kretsarna har krisberedskapsplaner där mobilisering av frivilliga ingår.

Rättigheter och skyldigheter

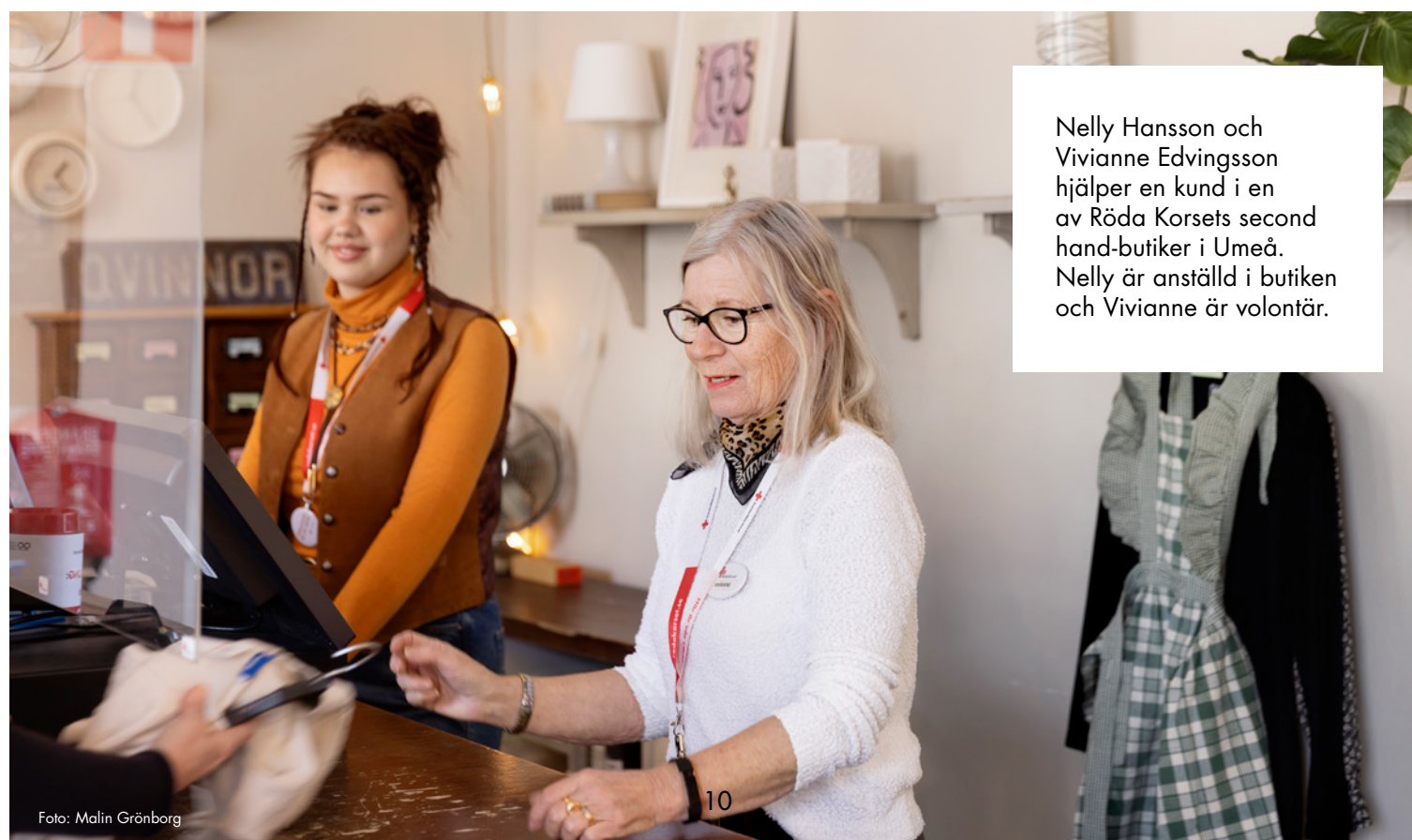
Alla frivilliga behöver känna till och ställa sig bakom Röda Korsets idé och grundprinciper. För att tillse det finns det en grundutbildning och utöver det, specifika utbildningar för de olika frivilliguppdragen. För spontanfrivilliga i krisinsatser finns det en kortare introduktionsutbildning.

Vi har en stark lokal närvaro i en stor del av landets kommuner, men det finns kommuner

utan rödakorsnärvaro. Det kan ge svårigheter att agera där på lokala behov både i vardag och i kris. En faktor vid minskande lokal närvaro är bristande rödakorsidentitet – låg kunskap om grundprinciperna och svaga relationer till den nationella organisationen där frivilliga identifierar sig med verksamheten de deltar i snarare än med organisationen. Därför pågår arbete för att stärka samverkan och nätverk inom organisationen.

Centralt i vårt frivilligarbete är frivilligvård och rutiner för säkerhet och trygghet. I många av uppdragen ingår det att hantera svåra och påfrestande situationer, som till exempel att möta personer i stor utsatthet. Då är det viktigt att det finns ett aktivt arbete för att fånga upp tankar och känslor från de som engagerar sig och möta deras behov under och efter utfört uppdrag. Det behövs också kunskap om, och tillgång till, verktyg för visseblåsning och incidentrapportering.

Vilka rättigheter och skyldigheter en frivillig har finns fastslaget i Röda Korsets Frivilligpolicy. I Uppförandekoden finns det regler som alla engagerade i Röda Korset ska följa.

Nelly Hansson och Vivianne Edvingsson hjälper en kund i en av Röda Korsets second hand-butiker i Umeå. Nelly är anställd i butiken och Vivianne är volontär.

Foto: Malin Grönberg

Foto: Marie Sparréus

”Det är många upplevelser och öden vi möter, berättar Ida Johansson. Att ha någon här som kan översätta gör stor skillnad. Idag mötte jag en liten pojke som hämtade vår tolk för att säkert se till att jag förstod hur tacksam han var för chokladkakan han fått.”

Ida Johansson, Röda Korset Nynäshamn som är på plats i hamnen för att möta människor som flytt från kriget i Ukraina.

Vid en akut krissituation som en olycka eller svår händelse kan Röda Korsets krisstödjare kallas in för att ge psykologisk första hjälpen. Här trygghetsvandrar frivilliga Beate Ström-Olsen och Elsa Kranz efter att en sprängning skett i Hässelby, Stockholm, 2023.

Foto: Tomas Årlemo

Prioriterade mål och förflyttningar

Ett medmänskligt Sverige i en hållbar värld är visionen i Svenska Röda Korsets strategiska inriktning för år 2024–2030. Strategin pekar ut två mål för organisationen – vi ska vara en humanitär kraft som stärker människor och samhällen och vi ska agera snabbt vid kris, lokalt, nationellt och internationellt. En stark och väl fungerande frivillighet är en förutsättning för att nå dessa målsättningar. Frivillighet är även ett genomgående tema i strategins sex fokusområden.

Mål och förflyttningar som pekas ut i det här programmet ligger inom dessa fokusområden och alla syftar till att nå målsättningarna och visionen i den strategiska inriktningen.

Ett medmänskligt Sverige i en hållbar värld

- 1 Mångfald och inkludering
- 2 Humanitära konsekvenser av klimatförändringarna
- 3 Fler engagerade
- 4 Samarbeten som gör oss starka
- 5 Aktivt opinions- och påverkansarbete
- 6 Innovation och digitalisering

Prioriterade mål

Röda Korset har kraftfull och väl fungerande frivillighet

Frivilliga i Röda Korset får adekvat stöd i sitt arbete. Vi arbetar strategiskt med frivilligutveckling och tillser att vi uppfyller krav och förväntningar som ställs på oss från rörelsen, från myndigheter och finansiärer, från våra målgrupper och från frivilliga. Frivilliga engagerar sig i våra demokratiska strukturer och känner ägarskap för organisationen och för vår gemensamma strategiska inriktning.

Röda Korset är en attraktiv och inkluderande organisation att engagera sig i för alla som delar våra värderingar

Det finns möjlighet att engagera sig på det sätt som passar en bäst i Röda Korset oavsett bakgrund och förutsättningar. Vi har en inkluderande organisationskultur med en stor bredd bland våra frivilliga vilket ökar trovärdigheten i vårt arbete. Det är givande och roligt att engagera sig vilket gör att många väljer att bli frivilliga i Röda Korset. Detta ger stora resurser att möta lokala behov.

Röda Korset har frivilliga som kan agera i vardag och kris i hela landet

Vårt arbete med frivillighet i vardag och i kris är integrerat och drar nytta av gemensamma resurser, kompetens och engagemang. Vi har stark lokal närvaro i hela landet, och har inga vita fläckar där vi saknar möjlighet att agera vid behov.

Röda Korset bidrar till ett humant samhälle genom att vara en stark civilsamhällesaktör som bygger på frivillighet

Röda Korset värnar sin identitet som demokratiskt styrd civilsamhällesorganisation med stark folklig förankring och lyfter fram de mervärden som frivilligheten ger till organisationens verksamhet. Detta ger legitimitet till vårt arbete. Vi engagerar oss för ett starkt civilsamhälle och samverkar med andra civilsamhällesorganisationer lokalt och nationellt vilket ger oss större genomslagskraft i vårt påverkansarbete.

Foto: Johanna Wallin

Fem förflyttningar

1 Geografisk täckning: Vi kan agera i hela landet i både vardag och i kris

- Riktade satsningar på områden där Röda Korset har svag eller obefintlig närvaro. Utökade system för solidariskt engagemang, där frivilliga vid behov kan engagera sig även utanför sin kommun.
- Stärkta möjligheter till digitalt engagemang, även på platser där det inte finns någon befintlig rödakorsverksamhet.
- Tydligare koppling mellan frivillighet i vardag och frivillighet i kris i syfte att kunna skala upp i kristid och bibehålla bred verksamhet i vardagen.

2 Engagemangsformer: Vi engagerar fler genom att bredda våra engagemangsformer

- Stärkt arbete med breddad rekrytering av frivilliga för att säkerställa opartiskhet och tillse mångfald bland nya frivilliga.
- Breddade engagemangsformer med stärkta möjligheter till både korta punktinsatser och till långsiktigt engagemang.
- Större variation i kraven på frivilliga i syfte att sänka tröskeln för engagemang. Krav på exempelvis utbildning, språk och förkunskap anpassas till det specifika uppdraget med minsta möjliga initiala krav för engagemang.
- Tydligare engagemangstrappa med stärkta möjligheter till att växa i organisationen och gå från frivillig till förtroendevald. Enklare att röra sig mellan olika nivåer i organisationen, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.
- Stärkt brygga för frivilliga mellan Röda Korsets Ungdomsförbund och Svenska Röda Korset.

3 Inkludering: Vi når fler målgrupper och ökar vår trovärdighet genom att arbeta aktivt med inkludering

- Aktivt arbete för ökad och breddad representation på alla nivåer i frivilligorganisationen. Arbeta för en bredd av olika perspektiv i alla verksamheter i syfte att undvika exkludering, stärka vår relevans och tillse att vi möter de största behoven.
- Förebygga och åtgärda diskriminering och exkluderande arbetssätt i organisationen.
- Utvecklad organisationskultur och stärkt kunskap på lokal, regional och nationell nivå om mångfaldsarbete och anpassning av verksamheter för stärkt inkludering. Kontinuerlig kunskapsinhämtning både inom och utanför organisationen om diskriminering och exkluderande arbetssätt.
- Satsning på egenmakt hos våra målgrupper genom att erbjuda forum för självorganisering och engagemang. Utsuddade gränser mellan frivilliga och deltagare.
- Utökad samverkan med andra aktörer lokalt i syfte att stärka vår relevans och bredda våra målgrupper.

4 Strategi: Vi skapar långsiktigt engagemang för vår vision genom frivilligutveckling och interndemokrati

- Utvecklade engagemangs- och demokrati-strukturer för att möta nya förutsättningar för frivillighet och engagemang.
- Tydligare folkhälsoperspektiv med utökade möjligheter att engagera sig på ett sätt den frivilliga tycker är givande. Stärkt engagemang genom att frivilliga själva ges möjlighet att styra sin verksamhet utifrån lokala förutsättningar och behov.
- Ökat välmående, ökad trygghet och säkerhet genom stärkt frivilligvård och utveckling av styrdokument kring frivillighet.
- Bättre förankring för våra gemensamma prioriteringar genom stärkt föreningsdemokrati. Ägarskapet för organisationen stärks genom att uppmuntra frivilliga att bli medlemmar och engagera sig i våra demokratiska strukturer.
- Stärkt roll som folkbildare med större möjlighet för våra frivilliga att lära sig själva och varandra om våra frågor och om föreningsdemokrati.
- Stärkt rödakorsidentitet genom ökad kunskap om våra mål och värderingar och stärkta interna relationer mellan verksamheter och mellan olika nivåer i organisationen och rörelsen.

5 Identitet: Vi stärker vår identitet som rörelse för att öka vårt bidrag och vårt genomslag

- Ökad kunskap och stärkta interna relationer ger ökad förståelse för frivillighet och vår roll som civilsamhällesorganisation.
- Ökad mångfald och inkludering bland frivilliga för att bibehålla relevans i vårt arbete.
- Tydliggörande av mervärden med frivillighet och vilken särart vi har som civilsamhällesorganisation i vår kommunikation internt och externt.
- Stärka vårt bidrag till ett humant samhällsklimat genom utökat engagemang i civilsamhällespolitiken och utökad samverkan med andra civilsamhällesaktörer.

VISION: Ett medmännskligt Sverige i en hållbar värld

Vi är en humanitär kraft som stärker människor och samhällen

Vi agerar snabbt vid kris – lokalt, nationellt och internationellt

Vårt uppdrag är att förhindra och lindra mänskligt lidande var och när det än förekommer

FOKUS MOT 2030

- ▶ Mångfald och inkludering
- ▶ Samarbeten som gör oss starka
- ▶ Aktivt opinions- och påverkansarbete
- ▶ Fler engagerade
- ▶ Innovation och digitalisering
- ▶ Humanitära konsekvenser av klimatförändringarna

Den nya strategin bygger vidare på den förra strategins fyra kliv och vi förstärker ytterligare vårt arbete inom tre tydliga verksamhetsområden för att nå de två övergripande målen. Inom varje verksamhetsområde finns nationella program med information och övergripande vägledning och ramverk om hur vi jobbar för att nå våra mål och vision inom ett specifikt verksamhets- eller tematiskt område.

Kris och katastrof

Vi är snabbt på plats och hjälper drabbade människor vid kriser och katastrofer.

Hälsa och vård

Vi jobbar för rätten till god och jämlik hälsa och för att förhindra mänskligt lidande.

Folkrätt och skydd

Vi kämpar för varje människas rätt att söka skydd och varje barns rätt att få leva med sin familj.

Våra nationella program

Programmen ger en övergripande vägledning och ramverk och riktar sig till tjänstepersoner och frivilliga inom Röda Korset samt till myndigheter, organisationer och andra relevanta aktörer.

Till programmen finns handböcker och checklistor som ger detaljerad information och verktyg för kretsar att starta och driva verksamheter eller insatser.

Nationella program:

- ▶ Asyl och migration
- ▶ Efterforskning och familjeåterförening
- ▶ Grundläggande humanitära behov
- ▶ Handlingsplan beredskap
- ▶ Hälsofrämjande verksamheter
- ▶ Socialt hållbara samhällen
- ▶ Stöd till frihetsberövade

Utöver ovan nationella program finns program för Frivillighet och Påverkansarbete 2023–2024.

I över 150 år har Röda Korset i Sverige varit en ledande organisation för människor i utsatthet. Vi finns på platser och i situationer där den humanitära utsattheten och risken för ohälsa är stor. Vi stärker människors och samhälles förmåga att stå emot och återhämta sig vid oro och kris genom medmännisklighet och delaktighet.

▶ Vi gör skillnad där det behövs som mest

Våra frivilliga i Sverige utgör ett nätverk av medmännskligt engagemang som sträcker sig över hela landet. Detta ger oss möjlighet att med stor lokal förankring arbeta med att hjälpa människor i både vardag och kris.

▶ Psykisk hälsa och psykosocialt stöd i våra verksamheter

I alla våra verksamheter där vi möter människor arbetar vi för att främja psykisk hälsa. Psykosocialt stöd handlar om att ge ett medmännskligt bemötande, erbjuda trygghet och stöd så att människor själva kan hantera sin situation.

▶ Våra grundprinciper är vår kompass

Våra grundprinciper vägleder oss i vårt arbete och är vår kompass i allt, oavsett om det rör sig om lokala verksamheter eller stora internationella katastrofer.

▶ Alla våra verksamheter utgår från ett grundläggande skyddsperspektiv

Ett grundläggande skyddsperspektiv innebär att ha förmågan att identifiera skyddsbehov hos våra målgrupper och vidta relevanta åtgärder. Antingen genom att själva agera eller genom att hänvisa till andra aktörer. Principen om att inte göra skada (Do No Harm) är central i allt arbete och skyddsåtgärder riktade mot barn ska alltid utgå från barnets bästa.

▶ Stödjande roll till staten

Som nationell rödakorsförening i Sverige har vi en stödjande roll till staten, en roll som är fastslagen i såväl internationell rätt som svensk författning. Denna stödjande roll innebär att Svenska Röda Korset genom författning eller efter överenskommelse med regeringen eller en myndighet kan få i uppdrag att utföra uppgifter där ansvaret ytterst vilar på det offentliga.

▶ Vi arbetar med FN:s globala hållbarhetsmål

Vår verksamhet styrs av humanitära behov och går i linje med de globala målen i Agenda 2030.

Våra grundprinciper

Humanitet	Vi arbetar för att förhindra och lindra mänskligt lidande, skydda liv och hälsa samt värna respekten för varje människas värde.
Opartiskhet	Vi hjälper nödställda oavsett nationalitet, etnisk tillhörighet, religion, samhällsställning eller politisk åsikt.
Neutralitet	Vi väljer inte sida i fråga om politik, etnisk tillhörighet, religion eller ideologi.
Självständighet	Vi agerar självständigt. På nationell nivå hjälper vi ibland staten inom det humanitära området, men behåller ett oberoende som gör att vi alltid kan handla i enlighet med våra egna grundprinciper.
Frivillighet	Vi är en organisation som bygger på frivillighet utan egen vinning.
Enhet	I varje land finns bara en nationell rödakorsförening. Den ska vara öppen för alla, och den humanitära verksamheten ska omfatta hela landet.
Universalitet	Alla nationella föreningar är jämlika och har samma ansvar och skyldigheter att bistå varandra.

Rödakorsrörelsen har en unik roll

Rödakorsrörelsen har en unik roll och skiljer sig från andra organisationer. Vårt arbete utgår från den internationella humanitära rätten (1949 års Genèvekonventioner om den internationella humanitära rätten och dess tilläggsprotokoll) de resolutioner som antagits vid de internationella rödakors- och rödahalvmånekonferenserna samt från grundläggande internationella och europeiska konventioner.

Sveriges största humanitära frivilligorganisation

Svenska Röda Korset är en allmännyttig ideell medlemsförening som grundades 1865 och är idag Sveriges största humanitära frivilligorganisation. Svenska Röda Korset är en av 191 nationella föreningar i den Internationella Rödakors- och rödahalvmånerörelsen.

Detta dokument är fastställt av Johann Knigge, Avdelningschef,
Nationell verksamhet den 13 oktober 2023 och gäller
under fyra år från fastställt datum. Nationella avdelningens stab
ansvarar för revidering och uppföljning av programmet.

Foto framsida: Marie Sparréus. Volontären Roberto Tamayo, "Det känns bra att kunna hjälpa till och så lär man ju känna många också." | Original: Heed & Heed AB | 230908